

RTU studiju kurss "Kursu bloks "Darbs ar valodas un runas traucējumiem": Fonētiskie skaņu izrunas traucējumi un to korekcijas metodes"

0R000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0642
Nosaukums	Kursu bloks "Darbs ar valodas un runas traucējumiem": Fonētiskie skaņu izrunas traucējumi un to korekcijas metodes
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Mārīte Rozenfelde - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 4.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursa ietvaros studenti iegūs un spēs praktiski pielietot iegūtās zināšanas un prasmes atpazīt, novērtēt bērna skaņu izrunas traucējumus, savstarpēji sadarbojoties ar speciālistiem, plānot un veikt pareizas skaņu izrunas attīstīšanai nepieciešamo korekcijas darbu mācību procesā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: sniegt teorētiskos un praktiskos priekšstatus par skaņu izrunas artikulācijā iesaistīto struktūru darbību, etioloģiju un patoģenēzi, iespējamajiem skaņu izrunas traucējumiem un skaņu izrunas attīstīšanai nepieciešamo korekcijas darbu mācību procesā. Studiju kursa uzdevumi: 1. Iepazīties ar runas orgānu anatomiski fizioloģiskajiem mehānismiem. 2. Gūt izpratni par skaņu izrunas traucējumu veidiem, to korekcijas darba etapiem. 3. Gūt izpratni par skaņu izrunas traucējumu izvērtēšanas procesu, korekcijas darba plānošanu un organizēšanu dažādām skaņu grupām. 4. Gūt izpratni par pedagogu un vecāku sadarbību sadarbība bērnu skaņu izrunas traucējumu novēršanas procesā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Referāta izstrāde – Biežāk sastopamie skaņu izrunas traucējumi un darba etapi to novēršanai. 2. Gatavošanās kolokvijiem, semināra nodarbībām, u.c. praktiskajām nodarbībām. 3. Seminārs -nodarbība par dažādu skaņu grupu pareizas izrunas automatizācijas darba etapiem. 4. Praktiskais darbs – izolētas skaņas pareizas artikulācijas apguves un automatizēšanas darba etapu prezentācijas sagatavošana. Darba materiālu sagatavošana noteiktas skaņu grupas izrunas traucējumu korekcijai.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Miltiņa, I. (2005) Skaņu izrunas traucējumi. Rīga: RaKa 2. Baumanē, A. (1976) Skaņu izrunas traucējumu novēršana bērniem. Rīga: Zvaigzne. 3. Irbe, A., Lindenberga, S., Tumševica, Z., & Odziņa, I. (2024). Bērns runāt mācās ģimenē. Ceturtais papildināts izdevums. Rīga: RaKa 4. E., (2018) Mēlītes kārtis. Rīga: Raka 5. Baumanē, L. (2020). Artikulācijas aparāta vingrinājumu nozīmīgums skaņu izrunas traucējumu korekcijā 4-5 gadus veciem bērniem. 6. Волковой П.С. (2008). Логопедия. Москва: Владос. 7. Adamsa I., Struka V., Tilmane- Krusa M. „Miofunkcionālie vingrinājumi pareizas runas veidošanā”, 2000. Papildu / Additional: 1. Lūse J., Miltiņa I., Tūbele S. (2012) Logopēdijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga : Raka 2. Brantevica A. (2016) Draiskie artikulācijas vingrinājumi. Rīga : Raka 3. Markus, D., & Čeirane, S. (2013). Līdzskaņu ģ un ķ izrunas īpatnības bērnu un pieaugušo valodā. Baltistica, 48(1), 57-67. 4. Baumanē, A. (1992). Vingrinājumi un diktāti skaņu jaukšanas novēršanai. Rīga: Zvaigzne . 5. Александрова, Т. В. (2005). Живые звуки, или Фонетика для дошкольников. Детствопресс Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1. Miltiņa, I. (2007). Modelēšana logopēdijā. Rīga: RaKa . 2. Vīgante, R. A. S. M. A. (1999). Bērnu valodas traucējumu diagnosticēšana un valodas attīstības sekmēšana (Doctoral dissertation). 3. Plūme, L. (2022). Rotaļu izmantošana skaņu izrunas sekmēšanai 3. dzīves gadā. dspace.lu.lv 4. Vulāne, A., Markus, D., & Ureka, O. Vecāku aptaujas nozīme bērnu valodas pētījumos. Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums, 21(1), 2 5. Zinātniskajās datu bāzēs (EBSCO, Web of Science, SAGE Journal, Cambridge Journals Online, Science Direct, SCOPUS, Britannica Online u. c.) pieejamās publikācijas kursa tēmu ietvarā.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Zināšanas bērna attīstības fizioloģijā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Skaņu izrunas traucējumu klasifikācija. 1. lekcija: Runas un valodas traucējumu klasifikācija. Skaņu izrunas traucējumu veidi. 2. lekcija: Skaņu izrunas novērtēšana, korekcijas darba etapi. 3. lekcija: Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā.	6	12	2	16

2. temats. Mēleņu izrunas traucējumi un korekcija. 1. lekcija: Priekšējo mēleņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā. 2. lekcija: Vidējo mēleņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā. 3. lekcija: Pakaļējo mēleņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā. 4. Praktiskais darbs : Artikulācijas aparāta vingrinājumi noteiktai skaņu grupai. Skaņas izrunas nostiprināšanas posmi praktiski.	10	15	4	21
3. temats. Lūpeņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. 1. lekcija: Lūpeņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā. 2. Praktiskais darbs : Artikulācijas aparāta vingrinājumi noteiktai skaņu grupai. Lūpeņu izrunas nostiprināšanas posmi praktiski.	10	15	4	21
4. temats. Divskaņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. 1. lekcija: Divskaņu izrunas traucējumi un to korekcijas process. Skolotāja darbs izrunas traucējumu novēršanā. 2. Praktiskais darbs : Artikulācijas aparāta vingrinājumi noteiktai skaņu grupai. Skaņas izrunas nostiprināšanas posmi praktiski.	10	15	4	21
5. temats. Vecāku un pedagogu sadarbība bērnu skaņu izrunas traucējumu novēršanas procesā. 1. lekcija: Ieteicamie sadarbības veidi bērnu skaņu izrunas nostiprināšanai. 2. Praktiskais darbs: Patstāvīgo darbu prezentācija, analīze un diskusija.	8	7	2	13
Kopā:	44	64	16	92

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Spēj veikt, novērtēt un analizēt bērna skaņu izrunu un izrunas traucējumu veidus. 2. Ir zināšanas par skaņu izrunas traucējumu novēršanu, korekcijas darba etapiem.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros, izglītības projekta idejas un pieteikuma materiālu izstrāde, eksāmena darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem
PRASMES: 1. Veicot skaņu izrunas traucējumu korekciju, prot izvēlēties skaņu traucējuma veidam atbilstošākos paņēmienus. 2. Pielieto dažādas metodes, pareizas skaņu izrunas nostiprināšanai visos darba etapos.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros, izglītības projekta idejas un pieteikuma materiālu izstrāde, eksāmena darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem
KOMPETENCE: 1. Ir zināšanas par fonētisko skaņu izrunas traucējumu korekcijas metodēm. 2. Spēj veikt pilnvērtīgu skaņu izrunas korekcijas darbu, sadarbojoties ar logopēdu un bērna vecākiem; izmantot iegūtās zināšanas un praktiskās iemaņas skaņu izrunas traucējuma novēršanai.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros, izglītības projekta idejas un pieteikuma materiālu izstrāde, eksāmena darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktīvas un rezultatīvas līdzdalības lekcijās un praktiskajās nodarbībās	10
Praktisku iemaņu demonstrēšana nodarbību laikā	20
Praktisks darbs pāros – pareizas skaņu izrunas veidošana	20
Seminārs nodarbība par dažādu skaņu grupu automatizācijas darba etapiem	20
Eksāmena vērtējums	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	4.0	20.0	24.0	0.0		*	